

FÉNYKÉPÉSZETI LAPOK.

HAVI KÖZLÖNY.

V. évfolyam.

6. szám.

Kolozsvár. Junius. 1886.

SZERKESZTI ÉS KIADJA: VERESS FERENCZ.

A fényképészet aesthetikája.

Írta: Dr. Sárffy Aladár.

(Folytatás.)

II.

A rajzolás, főtés, chemia és a fényképészet.

A festői compositio, az alakok csoportosítása, az ábrázolás stb. lényeges pontokban találkozik az úgy nevezett fényképészeti állítás törvényeivel, mert — leszámítva a színezést — a fényképésznek is megfelelő compositio és csoportosítás szerint kell alakjait elhelyezni, mint a hogy a festő teszi. Éppen így érvényben állanak nálunk a festő művészet körében szerepelő azok a fajsoportokra vonatkozó utasítások is, melyek pl. a csendélet- vagy jellemképekre, továbbá a genre- vagy történeti képeknek előállítására vonatkoznak, a mennyiben ily alakú — bár egy színű — képek előállításával mi is foglalkozunk. A tájképek távlati méreteinél a tárgylencse (objectiv) helyes igazítása végzi nálunk azt, a mit a festőnél gyakorlott szem-mérték pótol.

A mi pedig már most a szorosán vett főtést illeti, erre nézve mesterektől kell utasítást kérnünk. Szükséges, hogy a rajzolás mellett, sőt ezzel kapcsolatosan lehetőleg minden fényképész tanuljon főtteni; kezdetben aquarell-, később pedig olajfőtéssel. Ma már úgy szólván lehetetlen e két iparművészetnek ignorálni egymást, mert munkakörük és szereplésük tere egy mezőre vezet. Fényképekre főttenek, hogy a rajznak néha sok időt igénylő munkáját kevesbítsék s hogy a körrajz, az alakok idomainak kidomborítása menél hívebb lehessen az eredetihez. Vannak festők, kiknek minden percze le van foglalva s hogy a tömérdek megrendelésnek eleget

tehessenek, nem egyszer folyamodnak — a rendelő engedelmével — a fényképekhez, melyekre oly művészi tudnak fősteni, hogy néha a gyakorlott szem is alig ismeri meg az ártatlan csalást. De viszont mi is számos megrendelést kapunk színezett fényképekre s különösen ez a körülmény az, mely bennünket a festői technika elsajátítására és gyakorlására utal. A jó fényképésznek ma már igen sokoldalúnak kell lenni, mely sokoldalúság egyik leglényegesebb követelménye jártasság a főstésben. A színek helyes alkalmazása, a természetes színezés eltalálása s a festői érzék segédkezése elodázhatatlanul szükséges azoknál, kik a színezett fényképekkel kellő hatást akarnak elérni. A festő munka egy része alól ugyan felold a hű utáncat, ámde a színek eltalálásához már gyakorlott kezek kellenek. E tekintetben a színzöngé művészi érvényesítése a leglényegesebb föltétel. A színezett fényképek készítésénél nagy tere van a fényképésznek a phantasiához s a jó festői ízlés érvényesítéséhez is, mert ezek — a színeket tekintve — rendesen nem az alak másolatai, hanem a fényképész tetszésétől választott színek alkalmazásai. Az arcz megkapja a rendes testszín, a ruházaton ellenben már a mi színünk szerepel. A kiegészítő színek tehát csak akkor fognak összehangzani a főszínnel, ha a színzöngé találó. A színtarkaságba egységet, harmoniát kell önteni, hogy az egésznek hatása a főszín művészi értékét emelje s a riktó színek túlzásai ne csökkentsék az egész benyomását.

Nem szabad soha sem szem elől téveszteni, hogy nálunk, illetve képeinknél, ha azok színezett fényképek, az alapszín mindig a fénykép megszokott rendes színe. Ezt teljesen eltüntetni valami bajosan lehet, különösen a napi megrendeléseknél, melyeknek elkészítését nem szokták a fényképészek festőművészekre bízni. A közönséges színezett fényképek ára nagyon csekély, de a munka sem szokott művészi kivitelű lenni. Az az idő még nem érkezett el, melyben a színezett fényképek általános elterjedésnek örvendenek s így — bár akadnak műtermek, hol rendes fényképszínezők vannak alkalmazva — iparművészetünknek ezen mellékága még úgy szólván a kezdet nehézségeivel harcol. Ez az oka annak is, hogy az ebbe a körbe vágó munkákon most kezd csak némi emelkedettség kitűnni, mikor a közönség kedvet kap a színezett fényképekhez. Ma a legtöbb színezett fénykép hamar elkészül (olesó husnak hig a leve!), mert kevesen akadnak, kik művészi ambícióval dolgoznának rajta, a mindennapi élet szüksége pedig alig önthet belénk tette sarkaló lelkesedést. De ha már most láthatunk fényképészeti műtermekből kikerült szépen színezett fényképeket, miért ne lenne jogos az a kívánságunk, hogy a főstést jó korán kezdjék fiatalaink a rajzolással együtt elsajátítani.

A főtés fajai közt reánk nézve a jellemfőtés bír a legnagyobb fontossággal, mert a színezés legkivált a mell-, család- és costume-képekre terjed ki; tanulmányainkat tehát különösen az arcz-kép-főtés elsajátítására kell kiterjeszteni. Az alapszín pótolja a rajzot s az aláfőtést s így a hasonlatosság, a hű utánzat nem is annyira művészi kiegészítést, mint inkább élénkítést kíván, mely a színek elevenségével igyekszik a természeti hűséget utolérni. Főgon-
dunk az arcz színének eltalálására legyen irányozva s különösen ügyeljünk az árnyéklati átmenetek színeit eltalálni, nehogy a különben hű másolatot ízléstelenül összeválogatott színtarkaság rontsa el. Lágyság a színek áthajlásai közt, a kiegészítő színek találó alkalmazása, a merevség kikerülése a puha árnyéklatokkal: mind oly föltételek, melyeknek betöltése okvetetlenül gyakorlottságot kíván a színek használata körül.

A mell- és családképek színezésénél figyelmünk az arczra és ennek harmonikus színezésére irányul, ebben pedig a különben már hű másolat úgy szólván önként segítkezik, mert még abban az esetben is rá ismerhetünk az illetőre, ha a színek kevesebb művésziességgel vagy elhamarkodott vásári munkával vannak is rákenve. A costume-képeknél már inkább a ruházat játsza a főszerepet; a viseletnek sajátos czifrázatai kötik le a figyelmet, az arcz már mellékes s így az efféle fényképek színezése kevésbé kényes, sőt a színek megválasztásában is nagyobb szabadsággal élhetünk, mert föltételünk csak az, hogy a ruhanemek alakját, szabását és használata módját mutassuk be. A tarkaság bizonyos vidék viseleténél elengedhetetlen s a rikító színek csoportosítása nem is lehet hátrányára a képnek, mert a czél éppen ennek a népviseleti ízlésnek hű bemutatása. Mindazáltal ügyelnünk kell itt is, nehogy az egész színezés ízléstelen mázolás legyen, mely az ú. n. vásári főtött szentképekéhez hasonlít. Erdekesek e tekintetben azok a katona-képek, melyeknek főtött (helyesebben: főtéssel bemázolt) alakjaihoz kell az illetők fejét fényképezni. Minő ellentét: a fényképészeti oda varázsolt fej másolata s a többi szögletes testrészt costume-színe! Ha már efféle munkára is vállalkozik a fényképész, tegyen meg a jó ízlés kedvéért legalább annyit, hogy azt az oda fényképezett főt is huzza be halavány carminnal, mert ilyen alakban mégis csak jobban tetszik a szemnek.

A fényképészeti újdonságok közé sorozhatjuk a ma még csak kevésbé elterjedt oleographiákat is, melyek hasonlóan színezett fényképek valamely szilárdabb alapra s készítésük a művészi munkák magaslatára is emelkedhetik. Különösen szép oleographiákat készítenek szabadban levett családi jelenetekről, melyeknél a háttér is kellő színezést nyer s nagyban járul az alakok ízléses kidomborítá-

sához. Mint nevök is mutatja színezésük olajfóستékkal történik s így — föltéve, hogy a hozzájuk alapul vett fénykép jó — ha művészi szépségű kivitellel akarunk előállani, jártassággal kell bírnunk az olajfóستékek kezelésében. A színezés e neme hazánkban még csak Kossák fényképésztől Temesvártt van fölkarolva s ezen kívül az a néhány oleographia, melyet alkalmunk volt látni, német és francia műtermekből került ki. Ez a körülmény is eléggé igazolja, hogy hozzánk még nem érkezett el az az idő, mikor a színezett fényképek iránt fölébred a közönség melegebb érdeklődése. Mire ennyire jut iparművészetünk, akkorra bizonyára lesznek majd jeles színező fényképészeink is.

Nem hagyhatjuk itt említés nélkül az úgy nevezett chromo-képeket sem, mely faj sikerült műveivel már régóta kivívta magának az elismerést. A színezett fényképek közül ez az egyetlen az, mely valóban idealis szépségű productumokban forog közkézen, habár elterjedését ma még a közönség idegenkedő tartózkodása e szép műtől megnehezíti, mert ezt a munkát jól meg kell fizetni. Nem tekintve azonban a mostoha anyagi oldalt, el kell ismernünk, hogy a színezett fényképészeti művek közt ez az, mely az idealis alkotás legmagasabb polezára emelkedik. A csinos chromo-kép eszményi vonásokban adja vissza alakját s bár főczélunk nem az eszményítés, művészi szempontból s a kivitel pazar szépségét illetőleg e képek elismerést érdemelnek. Igaz, hogy készítésök hosszabb időt, több babrálást és nagyobb fáradságot kíván, mint a más úton színezett positiv-képeké, de viszont a munka tisztasága és tetszetős volta bőven kárpótolja is a fáradozást. Minden szépségük mellett is azonban ezek a képek még sincsenek annyira elterjedve, mint megérdemelnék, mert készítésük sokba kerül és tartósság tekintetében nem versenyezhetnek az olajfóستményekkel. Bizvást elmondhatjuk azonban, hogy efféle chromo-képek, ha kivitel tekintetében kifogástalanok, éppen oly díszei lehetnek valamely szalonnak, mint festőművészeink remekei.

(Folyt. köv.)

Nyílt levél

a fényképész ifjak önképző- és segélyegyletéhez Budapesten.

Igen tisztelt fiatal barátaim!

Önök nemes ambíciójuk és törekvő szellemük sugallatából indítatva, „Fényképészeti Közlöny“ cz. alatt ezelőtt 3 hónappal egy lapot indítottak meg, mert szükségét érezték egyesületükben a közvetítő organumnak, mely szakcikkek közlésére is vállalkozzék. A főczél e lap megindításával az volt, hogy

az egyesület működéséről a hazai szakemberek ne közvetve a mi lapunk útján, hanem közvetlenül Bpestről értesüljenek. És ime, alig hogy létrejött ez a lap, nemes hivatása és bevallott célja ellenére már a harmadik számban rüt személyeskedésbe csap át, nekünk ront és úgy szólván becsületünket támadja meg, midőn bennünket szószegéssel vádol. E számban ugyanis önök „Értesítés” cím alatt a következő cikket adták:

„Több oldalról oly értelmű kérdezősködés intéztetett hozzánk, hogy miért csinálunk mi konkurrencziát egy, már régebben fenálló, fotografiai szaklapnak? Némelyek hangsúlyozták is, hogy két szakközlöny egymás mellett, sőt ellen, nálunk fenn nem állhat. Feleletünk ez:

Az egyesületben a F. K. megindításának eszméjét a Kolozsvártt megjelenő lap t. szerkesztőjének az egyesület titkárához intézett, s ez által a vál. ülésben felolvasott levele érlelte meg, mely levélben t. V. F. úr egész határozottan kinyilatkoztatja, hogy a F. L. szerkesztésének terhét szeretné vállairól letenni, ha ezek további viselésére más vállalkoznék.

Midőn pedig a t. szerkesztő urnak tudomására jutott, hogy van hát valaki, a ki ama terheket magára vállalja, akkor egy másik levélben megint azt írta, hogy a meddig ő erőinek birtokában lesz, az ő lapjának szerkesztését ki nem bocsátja a kezeiből.

Ezen két levél váltása közben a F. K. megindítása elhatározottat, részünkről a legnagyobb jóhiszeműséggel, s hogy a kolozsvári t. szerkesztő úr a közben megváltoztatta megírott szándékát, abban minket gáncs nem érhet.

Konkurrencziát tehát egyáltalában nem volt szándékunk csinálni, mert a kolozsvári közlöny bejelentett megszűnése által kényszerítve éreztük magunkat arra, hogy egyesületünk érdekeiben egy organumot létesítsünk. Azért tehát felebbezünk rosszul informált olvasóinktól a jobban informáltakhoz; kijelentve egyszersmind, hogy állításainkat a legilletékesebb egyénektől eredő bizonyítékokkal tudjuk beigazolni.

Másrészt pedig megnyugtadjuk az aggódókat, hogy a F. K. mindezek dacára nem a F. L. ellen létezik, hanem létezik most már az önmaga által kitűzött célokért, melyeket t. olvasóink már ügyis ismernek. Hanem arról, hogy a két szaklap egymás mellett nem állhat fenn sokáig, legnagyobb sajnálatunkra — nem tehetünk. Semmi esetre sem fog mind a kettő elbukni; de mi reméljük, hogy a mi kis lapocskánk talán életben marad.“

Eddig tart a cikk.

Mi önökkel mindenkor a tisztesség és őszinteség hangján szólottunk, de a ki e cikket olvassa, lehetetlen észre nem vennie a sorok közt lappangó rossz indulatot, mely szándékosan akar sérteni és olyan állításokat koczkaztat, melyek minket a szószegés bűnébe sodornak.

Mi részünkről most önökhöz, mint becsületes és morális testülethez szólunk s mivel a „Fényk. K.” e testület felelősségére adatik ki; hinnünk kell, hogy e lap szerkesztője az egyesület tudtával, megbizásából és egyenes kívánságára tette közzé e cikket. Föl kell tehát tennünk, hogy ez a morális testü-

let bir annyi erővel, hogy szükség esetében állításait bizonyítékokkal is tudja igazolni. És mi e szükséges föltevés ellenére mégis kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy sem az egyesület, sem a lap t. szerkesztője nincs alaposan informálva ebben az ügyben, mert különben nem állítana öntudatos meggyőződéssel olyas valamit, nyíltan a lapban, a mit bebizonyítani sohasem tudhat. Informáljuk majd mi önöket jobban, mint igen t. szerkesztőjük tevő ezt a közönséggel szemben:

Az egyesület titkárával t. Gortva Antal úrral levelezésben állván, egy ízben fölemlítettük a lapunkban is már több ízben hangoztatott eszmét, hogy szeretnők a „Fényk. L.“ szerkesztését avatottabb kezekre bízni, mert mi már eleget küzdöttünk. Hangsúlyoztuk, hogy ez a valaki csakugyan avatottabb s olyan legyen, ki a lap eddigi irányát megtartsa, sőt nagyobb előhaladást is mutasson fel. Erre 1886. jan. 6-ikáról keletve Gortva A. úr az egyesület kebeléből kiküldött 8-as bizottság nevében válaszolt is, mely levélből e helyen közölnöm kell a következő pontokat: „Ismerve azon nehézségeket, melyekkel e lap négy évi megjelenése találkozott, s ismerve amaz önfeláldozó buzgalmat és áldozatkészséget, melylyel m. t. szerkesztő úr annak fentartását és évről évre gyarapodó erkölcsi értékét kivívni iparkodott; első kötelességünk volt körültekinteni, vajjon mi e lap szerkesztését oly kezekbe tehetjük-e, hogy az, az eddigi kítünő szakértelemmel vezetett folyóirat folytatása lehessen s ezzel kapcsolatban vajjon a lap szakadatlan megjelenését anyagilag előre biztosíthatjuk-e?... Midőn e tekintetben megtettünk mindent, mi... a lap ügy erkölcsi, mint anyagi biztosítására megkívántatik, a lap átvételét az egyesület részére és nevében hajlandók volnánk; tisztelettel és hódoló szeretettel fordulunk mélyen t. szerkesztő úrhoz, kérve, méltóztassék ezt illető igen fontos véleményét és nyilatkozatát, ha lehet minél előbb, velünk közölni... A részletekből egyelőre csak annyit közölhetek, hogy egy comité felügyelete alatt Halász Ágoston helybeli fényképész és végzett középiskolai tanárjelölt venné át a szerkesztést s ha a m. t. szerkesztő úr óhajtaná, mindjárt a 2-ik számmal már.“

Nem voltunk elkészülve arra, hogy ily hamar meg kelljen válni lapunktól; azt írtuk tehát G. A. úrnak, hogy Halász Á. úrat nem ismerjük, irodalmi működéséről még eddig mit sem tudunk, de ha a vállalkozó ily gyorsan akarja átvenni a lapot, a 2-ik számba való cikkeknek már készen kell nála lenni. Küldje el ezeket hozzánk, hogy mi saját neve alatt közöljük és tegye ezt ezentúl is, mert olvasóink csakis így ismerkedhetnek meg nevével. Ha azután olvasóink jóknak találják cikkeit, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ vagy 1 év múlva a lap szerkesztésétől mi szép csöndesen megválunk. Ez elővigyázattal élnünk kellett, mert H. Á. úr nevét G. A. úr levelében olvastuk először; a lapot pedig, melyet négy éven át sok fáradsággal és költséggel szerkesztettünk, teljesen ismeretlen nevű egyén kezeibe nem adhattuk.

Alig hogy e sorainkat elküldöttük, nyomban lev. lapot kaptunk egyik hécsi hirdetőnkől, ki aggodalmasan kérdi, hogy kinek küldje ezentúl a hird. díjat, mert azt hallotta, hogy a mi lapunk februárban megszűnik. Ki volt az, a ki a

függőben levő alkudozást, mint befejezett tényt írta meg Bécsbe és lapunk megszűntét jelentette? ezt nem tudjuk, de nem tudta G. A. úr sem, mint levelében írta is. Valaki mindenesetre előre számított a még meg nem lőtt medve bőrére! Tény, hogy ez a váratlan indiscretio zokon esett és megírtuk a titkár úrnak, hogy míg erőnket bírjuk, most már a lapot nem fogjuk senkinek átadni.

Ez a tényállás, melynek igazolására oly formán kérjük meg önöket, szíveskedjenek ide vágó három levelünket b. lapjukban nyilvánosságra hozni. Ezt kívánja az önök szavahihetőségének csorbitatlan jó hirt s a mi tiszta nevünk is. És ezekből majd ki fog tűnni:

1. Hogy mi igenis hajlandók voltunk átadni a lapot;

2. Hogy mi nem ijedtünk meg a vállalkozótól, csak a szükséges elővigyázattal éltünk az ismeretlen nevű szerkesztővel szemben; és

3. Hogy mi a „Fényk. L.“ megszűnését sohasem jelentettük be, mint ezt az említett cikk logikátlan következtetéssel állítja. Ki volt az, a ki — míg mi erőnkre hivatkozva, a lapot tovább szerkeszteni akartuk — a megszűnést bejelentette? azt csak az tudhatja, ki ezt a kérdéses cikkben megírta.

G. A. úr, ki — mint titkár — mindig az egyesület nevében írt, sajnálkozását fejezte ki márcz. 7-ikén kelt levelében a történetek felett és a félreértések kikerülése végett megjegyzi: „Különb. is mi mindnyájan tek. szerkesztő úr személye és irodalmi működése iránt mindenkor a legnagyobb elismeréssel s loyaltással viseltetünk, s a gyanúnak árnyéka sem tételezhető fel rólunk arra nézve, hogy mi a lap szerkesztésének átvételével tek. szerkesztő úrnak becses ambícióját legcsekélyebb félreértésre szolgálható körülmények előidézésével illetetni szándékunk lett volna!“ — Ha e sorok is az egyesület megbízásából irattak, tisztelettel kérдем önöket fiatal barátaim: miért irattak ellenünk valószínűleg meg nem felelő adatokat az említett cikkben? hisz e lapot egy comité felügyelete alatt szerkesztik s ha a nagyon t. szerkesztő úr rosszul volt informálva a történetekről, miért nem világosították őt fel a jobban informáltak? mert azt nem merem hinni, hogy a t. szerkesztő úr — a comité felügyeleti joga ellenére és az egyesület megbizottjainak tudta és beleegyezése nélkül — csupán a maga szakállára írjon olyan dolgokról, melyekről rosszul van informálva?

Mi részünkről azt hisszük, hogy ez a másoknak szóló, de végelemzésben nekünk szánt támadás, egy kissé el volt hamarkodva s ha az egyesület, ez a morális testület, melynek létrejötte érdekében mi is fáradoztunk, a mely nem dobhat kővel kenyér helyett, mert eszméje az önművelés és békés együttélés és a melynek összes tagjaihoz mi most appelláljuk ügyünket: ez be fogja látni, hogy szócsöve, a lap szerkesztősége, többet mondott a szóban forgó cikkben, mint a mennyit e morális testület komoly és törekvő ifjakhoz méltó gondolkodásával neki megengedett!!!

Vagy nem így volna-e? Mit nyertek önök „Értesítés“ cz. cikkjük közlésével? vajjon kik azok, kik e cikk olvasásától tévútra vezetve, a mi évektől és becsületes munkától tiszteletben megőszült fejünkre követ dobnának?... Nem hallgathattak volna-e önök is úgy rólunk, mint mi hallgattunk? Nem ír-

hattak volna-e e czikk helyett valami gyakorlati dolgot, melylyel nem zavartak volna fel kedélyeket, hanem mindnyájunkat kellemes munkára buzdítottak volna? Önök az egymás iránti szeretet gyakorlása s a közös munkára buzdítás helyett efféle gyanus indulatból eredő czikk írásával bízzák meg organumjuk vezetőjét? Igen rosszul kezdik a munkát, ha az egyesülés eszméje közé konkolyt hintenek, mert arra el kell készülniök, hogy a pro és contra vélemények nem fognak ez ügyben sem hiányozni s az élemedettebb gondolkodásuak jól tudják, hogy néha nem a méltatlanul sértett fél kap gyógyíthatatlan vérző sebet, hanem a sértő!...

Ha nagyot vétkeztünk volna, még akkor sem lett volna megengedhető ily gyöngédtelenség velünk szemben, kik fiatal egyesületük világra jöttékor örvendtünk, iránta jóindulattal voltunk mindig és leszünk ezután is!

Maradtam igaz tisztelőjük Kolozsvártt, 1886. június 8.

Veress Ferencz.
szerkesztő.

Nagyszaláncai fényképészet.

Ma már igen sokan foglalkoznak a fényképészettel műkedvelésből, de vajmi kevesen vannak azok, kik az ügy iránti szeretet mellett bizonyos fokú szépsészeti, mélyebb érzésből fakadó buzgalommal működnek azon a mezőn, melyet műkedvelői ténykedésük teréről választottak. Kevesen gondolnak arra, hogy a fényképészeti működésnek végeredményben az a legfőbb feladata, mi a főtésé, vagyis: fölébreszteni a szemlélőben a természet ezernyi szépsége iránti érzést, azt a boldogító örömrzést, melybe nem vegyül bele az önzés salakja.

A nagyszaláncai fényképek már az első látásra annyira megkapók, hatásukban annyira művésziések, hogy — noha azok e lapok hasábjain, mint fényképek a t. szerkesztő úr által teljes elismeréssel és szakértői tollal voltak ismertetve és feltüntetve, mégis — lehetetlen azokat ama művészi hatás után, melyet a figyelmes szemlélőben fölkeltének, még egyszer érdemük szerint nem méltányolni.

Mint a legjobb művészi reproductiókon a rézkarczokon látni véljük a szint: úgy e kiválóan sikerült fényképeken is a hangulatnak szépsége annyira szembeötlő, hogy a szemlélőben nemcsak első látásra keltik fel a művészi hatás benső érzetét, hanem további szemlélés után is alig tudunk tőlük megválni.

Forgách István gróf, midőn e gyönyörű levételeket készítette, sokkal többet tett, mint a rendes körülmények között működő amateur-ök tenni szoktak; mert műveiken nem annyira a műkedvelő, mint a mélyebben szemlélő művész finomabb felfogása nyilatkozik, ki a természetet a maga szépségeiben észlelve, képeinek tárgyait kellően tudja kiválasztani. Nem az úgy nevezett nagy közönség számára dolgozik, melynek lapos izlését oly sokan kénytelenek legyezni, hanem azoknak a műveltebb lelkű és művészibb felfogású egyéneknek

tetszését tudja megnyerni, kik a világon mindenütt a nagy közönség kisebb, de értelmesebb osztályát alkotják. Azok a nehéz feladatok, melyek a festő művészetben is a legnagyobbak s melyeknek megoldására csak a legnagyobb tehetségű és széles körű gyakorlattal bíró művészek vállalkoznak — a természeti jelenségeket a maguk momentán közvetlenségükben feltüntetni — a gróf állatlevételeiben gyönyörűen vannak megoldva. Szarvasok az erdőszélen figyelő állásaikban; de különösen az a szép kis kép: az akolból sűrűen kitódoló juhok napos világításban: azután a szintén napos világítású szántási jelenet a háttérben fellegekkel: a Tisza partján kocsikkal, állatokkal és emberi alakokkal himbáló komp, hangulatteljes vízhullámmal és a horizon felett elnyúló fellegekkel; számos egyéb momentán levétel, valamint N.-Szaláncz festői momentumokban oly gazdag környékén előtároló erdőrészetek és színben gazdag erdei partkérszetek jól kiválasztott pontokból készült képei egytől-egyig hiven tanuszkodnak a fáradhatatlan buzgalomról, de különösen a művészi és finom felfogásról, mely a nemesen foglalkozó grótot a szerény műkedvelői állásból jóval magasabb fokra emeli.

Valóban nagyon óhajtható, hogy e szép képek az érdeklődők és valódi szakértők szemei előtt ne legyenek elrejtve, hanem inkább e lapokhoz a legszébb mellékletekül csatolva, országsherte a fényképészet terén szakszerűen működők előtt buzdító hatást és lelkesebb tevékenységet gerjeszsenek s a táj- és állatlevételek fényképészetét, mint specialis szakokat, hova-tovább művésziesebb irányba terelni segítsék.

Sárdi István
festő és rajztanár.

A gelatine-emulsió-eljárás műkedvelők részére.

(Burton után).

(Folytatás.)

Két óra mulva, ha ujjunk begyével megnyomkodjuk és nem halad bele: az emulsiót ekkor, elegendő kemény lévén, csontkással egyenlő négy részbe vágjuk a tálban, s egy darabot durva spárgavászonba teszünk s a hektoliter vizet tartalmazó faedény csapja alatt levő porcellán-mosdótálba nyomjuk keresztül, — a spárgavászonon — miközben a csapon vékony sugárban hagyjuk folyni a vizet, a spárgavászonon nyomás közben kitóduló emulsió-részecskékre. Ez megtörténvén, a csapot bezárjuk s olyan közönséges ritka szitácskába — mint milyent gazdasszonyaink főtt borsó stb. áttörésére használnak — megnevesített, de az előbbeninél tömöttebb spárgavásznót zacskószerűleg mélyesztünk, s így az emulsiós mosdótál helyébe tesszük az alsó cseber két füle tövére helyezett léczre, hogy a mosdótálból az emulsiót legkisebb darabkáig ebbe tölt-

hessük. Most a szita helyébe megint a mosdótalat s ebbe a szitát teszszük azért, hogy ha mosás közben valami csekély emulsió a szitából kiesapódnék: végül azt is a szitában levő emulsióhoz tölthessük. Fa- vagy csontkalánt vévén elő, melléje ülünk, a csapon a vizet megeresztvén, az emulsióra hagyjuk folyni, miközben a kalánnal addig kavarjuk szüntelen, míg minden víz — 14 percz alatt — az emulsión keresztül le nem folyt. Ekkor a már eléggé kimosott emulsiót spárgavászonnal együtt, zacskóalakba csomósítván, a szitából kiemeljük s miután belőle a fölös vizet gyöngéden kinyomkodtuk, tiszta s száraz lengeteg kendőbe göngyöljük, hogy ez egy éjen karesztül, hűvös és sötét helyen, minden fölös nedvességet magába szivhasson. Így bánunk el a többi három darab emulsióval is, melyeket a tában hátra hagyunk. Önkényt érthető, hogy minden darab emulsió kimosásához az alsó cseberből a tisztátalan vizet kiöntjük s a felső megüresedettet tiszta vízzel tele hordatjuk.

Másnap reggel megfelelő nagyságú főző üveg pohárba teszszük a már jól megszikkadt négy csomó emulsiót, úgy hogy a spárgavásznakon — csontkéssel gondosan levakargatván — legcsekélyebb emulsió-darabocská se maradhasson. Az emulsiós edényt ekkor hozzá megfelelő magas mázos bádoffazékba teszszük, s hogy el ne pattan hasson: előbb gyenge, azután mindinkább melegebb vizet — C. sz. 40—50° — töltünk az emulsiós edény körül a fazékba. A mint az emulsió oszlásnak indul: üvegpálczával lassan kavarni kezdjük, hogy a pohár szélén hamarabb föloldott rész túlon túl föl ne melegedhessék; e közben a fazékban a kihűlő vizet ki-kimeregetjük s melegebbet töltünk hozzá. Miután így az emulsió teljesen föloldódott s C. sz. legalább 35—40° meleggé lett: külön e célra tartott, megfelelő nagyságú, tömött és tiszta flanel darabot tölcéséres filterum-alakba hajtuk össze, és tiszta főzőpohárba szűrjük rajta az emulsiót keresztül. Ekkor az emulsió mennyiségének megfelelő nagyságú theás ibriket veszünk elő, s a megszürt emulsiót ebbe töltjük utolsó cseppig s az emulsiós kannát C. sz. 30—40° meleg vizes edénybe állítván, a különböző nagyságú s jól megtakarított üveglapok emulsióval való behuzásához kezdünk.

Ámde mielőtt ezt tennénk, előbb a spárgavászon darabokat, a szűrő flanelt s a két üvegpoharat a tiszta meleg vizet tartalmazó lapos lábosban az emulsiótól gondosan kimossuk, s más edényben levő két-háromszor felváltott meleg vízben megtisztítjuk, száradásra kiterítjük, s a következő használatra, tiszta, száraz itató papirosba göngyölten teszszük el.

A lapos lábosban a víz, a kimosott szüredéktől savoszerű fehér lett; tehát sok bromezüstöt tartalmazván, nem öntjük el, hanem nagy (ugorkás) üveg-edénybe töltjük, s meleg helyen tartjuk sötétben míg újlag emulsiót készítünk. Ez idő alatt a finom bromezüst-testecsek az edény fenekére szállnak s mielőtt a következő mosadékot hozzá tölténénk: a megtisztult vizet az ülepedékről le-töltjük. Így, a következő évig meglehetősen sok bromezüst gyűl össze; melyet megfelelő mennyiségű gelatine-oldattal összekevervén: kiváló finom és érzékeny emulsióhoz jutunk.

Emulsió behuzására az üveglapok nem igényelnek olyan nagy és figyel-

mes csiszolási munkát, mint a régi nedves eljárásnál vala kívánatos. Itt ha a lapok egészen újak, mindkét felüket csupán vízzel fölka­vart iszapolt hegyi krétával kenjük be egy abba mártott szivacsdarab­bal, s miután ez megszáradt, tiszta ronggyal mindaddig dörgöljük, míg a rájuk lehelt pára egyenletesen el nem terül és el nem oszlik róluk. E művelet alig szokott 2—3 perczig tartani; azután a lapok széleit a krétától megtöröljük s hosszú szálú, lágy serteszőr­ecsettel leporozzuk s tisztább felükkel a fal felé rakjuk a takarékkemencze kö­ré csinált polczra, hogy vérünk hőmérséke szerint melegedhessenek meg.

Ha pedig a behuzandó üveglapok régi­ek, vagy ha hasznavehetetlen nega­tiv-képek volnának rajtuk: ezeket erős lugos vízbe áztatjuk addig — egy éjeli keresztül — míg a réteg vagy mocsok leválik róluk; ekkor egyenkint tiszta vízzel leöblögetvén légenysavval kissé megsavanyított vízbe rakjuk $\frac{1}{4}$ óráig, ezután tiszta vízzel miután egyenkint megint leöblögetjük: vagy megtöröljük s azután kenjük be iszapolt hegyi krétapéppel, vagy pedig úgy nedvesen poroz­zuk be hegyi krétával, meleg helyen száradni hagyjuk s a főtebb előadott módon tovább kezeljük. A beporozásra az iszapolt hegyi krétát megszáritjuk, finomra törjük, széles szájú üvegbe tesz­szük, melynek száját kétrétü ritka dül­lel kötjük be.

Mint hogy pedig tisztán iszapolt hegyi krétát kereskedésekben nem kapha­unk, nagyon egyszerűleg nekünk kell készíteni, úgy hogy azt lehető finomra törjük s nagy cserép- vagy üvegedénybe vizet töltünk rá, jól felkavarjuk s há­rom másodpercz mulva a zavaros vizet más üres edénybe töltjük róla; a hátra maradt iszapra megint vizet töltünk, fölza­varjuk, s az előbbeni edénybe töltjük a zavaros vizet. Ezt addig ismét­eljük, míg a krétaiszap el nem fogy, vagyis: míg a fölka­vart vízzel zavarék nem támad. Ekkor a hátramara­dtt durva krétát az edényből kiveszszük, megszáritjuk, vagy akár úgy nedvesen is megtörhet­jük, s így az előbbeni műveletet addig folytatjuk, míg a hegyi kréta egészen el nem fogy, s csak apró kötörmelék marad hátra.

A nagy edényben a zavarék 24 óra alatt leszállván, róla a megtisztult vizet letöltjük; midőn így több évre kész az iszapolt hegyi kréta, mely kitűnő finom lévén, nem karczolhatja meg üveglapjainkat. És miután most tisztított és kissé megmelegedett üveglapunk elegendő van: ezek, a már kész emulsióval való behuzásához foghatunk.

A meleg vízfürdőben levő emulsiós kannát kised asztalkára tettük, me­lyet előbb a vízirányosan igazított márványlap mellé helyeztünk; a kis aszta­lon van előttünk egy tiszta porcellán- vagy üvegtálca s ebben vékony üveg pálcza; e tálcza előtt — kissé balra — áll a legújabb, petroleum-égőre, ja­vított és sötét rubintpiros hengerüvegű Pizzighelli-féle lámpás, melynek balfelére kemény, fekete kártyapapiros van támasztva azért, hogy a márványlapra meg­keményedni rakott emulsiós lapok 5—10 percznyi állás után se lehessenek ké­sőbb fátyolosak. A dolgot így elhelyezvén, egy gyenge meleg üveglapot veszünk elő, s balkezünkön fölfelé görbitett öt ujjunk hegyére fektetjük s közepére any­nyi emulsiót töltünk a kannából, hogy a hirtelen elterjedett kör a lapnak mint-

egy harmadát fődje; a kannát ekkor előbbeni helyére eresztjük, s a lapon az emulsiókört az üvegpálczával lehető gyorsan terjesztjük el, úgy hogy — ha lehetséges — az üveglap szélein egy csepp emulsió se hulhasson vagy csoroghasson le az üvegtálczába.

(Folyt. köv.)

Veress Ferencz.

Az égitestek lefényképezése.

(Vége.)

Ezen nagy eszközzel még egy másik nagy távcső van szilárd kapcsolatban, melybe a műttét alatt szüntelen belenéznek, hogy az állást ellenőrizték s igazítsák. A módszer nem új, de csodálatos a képek finomsága, mely rendkívüli pontosságot az eszköz és az óramű előállításában s kiváló ügyességet a mégis előforduló eltérések javításában tételez föl. Egy kép, mely körülbelül 1—2 decimeter hosszú és széles lapon foglaltatik, több ezer csillagot tartalmaz. A csillagok mint kis körök jelennek meg rajta, kisebbek és nagyobbak a szerint, mint a csillagok fénye gyengébb vagy erősebb. A nagyító üveggel s a legfinomabb csillagászati eszközökkel megtett mérések megegyeznek a nagy eszközökön tett közvetlen mérések pontosságával olyannyira, hogy még a kettős csillagok kényes kutatása s megmérése is oly fényképen sokkal kényelmesebben és ugyanazon pontossággal vihető végbe, mint azon óriás távcsöveken, melyek különösen e célra is állítatnak fel. Csak 0.4 másodperc átmeretű tárgyat a képen még világosan meg lehet különböztetni, s egyéb már ismeretes csillagokon tett mérések megmutatták, hogy az eltérések a valódi értéktől a 0.1 másodpercet túl nem haladják. Ezen pontosság méltányolása végett csak azt kell szem előtt tartani, miszerint egy másodpercnyi is oly csekély valami, hogy oly két csillagot, melyek távolsága a 30 másodpercet túl nem haladja, szabad szemmel mint kettőt megkülönböztetni már nem lehet, s hogy egy krajczár átmerője fél mértföldnyi távolságból nézve, még valamivel nagyobb mint egy másodpercnyi iv. Elképzelhetni így a képek finomságát, mely tizedmásodpercig menő méréseket megenged, s az ellenőrzés pontosságát, mely által elérték, hogy a mozgó égi tárgyak kis képe 1—2 óráig oly pontosan esett ugyanazon helyre, hogy még tizedmásodpercnyire sem tért el // . A pontosság ezen remeke a praxisban is megfelelő nagyszerű jelentőséggel bír. Nem kevesebbet várnak a fényképészet ez alkalmazásától, mint a csillagászati kutatások módszerének jelentékeny átalakulását. Dicsekedve rámutat Mouchez a francia akadémiában ezen siker jelentőségére, s joggal a nagy francia nemzet dicsőségének újabb fénysugarát leli benne. S valóban előre látni, hogy jövőre a csillagvizsgálók nem fognak kényszerülni s pontos mérések eszközlésére hosszú éjjeleket tölteni a távcső mellett, hanem arra törekednek majd, hogy folyton kitünőbb képeket állítva elő, azokat szobájokban kényelmesen kutassák, ámbar nem állítjuk, hogy néhány közvetlen mérésre ezentúl is nem lesz szükségünk. Egy fénykép, mely

pár óra alatt elkészült, pár hónapig foglalkoztatja a csillagászt, annyi megmérni s átkutatni való van rajta. Beborulhat az ég, megvan annak képe; távol helyen megtörtént észlelést nem pusztá számokban, nem személyi felfogás által módosított másolatban, hanem mintegy eredetiben, magát tudniillik az észlelést, az ég tekintetét át lehet küldeni kutatás végett.

A déli földgömb, mely eddig, az ottani csillagvizsgálók csak újabb föllátása s ritka volta miatt tiszser kevésbé lett átkutatva s nagyban még ismeretlen, fel lesz tárva előttünk; számos képen felvéve majd átküldik azt az északi földgömb száz meg száz csillagvizsgálóinak s azok kutatása alá lesz bocsátva.

Mint hogy a korongocskák nagysága az egyes csillagok fényességét a képen előtünteti, akárki, minden személyi felfogás kizárása mellett, egészen tárgyilagosan megmérheti, meghatározhatja fényöket. Ily módon az újabb időben annyira sürgetett fénymérések könnyebben s biztosabban végezhetők, és a változó csillagok gyorsabban lelhetők fel. Az új vagy fellobbanó csillagok biztosan ki lesznek mutatva; új csillag híre nem fogja többé hiába feszültségben tartani a csillagvizsgálókat, mint a mult ősszel történt, midőn az Orionban felfedezett új csillag híre átjárta a tudós világot, míg a csillag végre csak változónak bizonyult be, melynek fényváltozása mindeddig a csillagvizsgálók figyelmét elkerülte.

Az úgynevezett álló csillagok együttes mozgása, valamint a kettős csillagok forgása mintegy szemmel lesz látható, ha 10—100 esztendő között készült képeket egymásra fektetünk. A kis bolygó csillagok (asteroidok), melyek feltalálása által Palisa, bécsi csillagász oly nagy hírre tett szert, könnyű szerrel lesznek fellelhetők; elárulja azokat a fényképen feltűnő hosszúkás képök. A két órai expositio alatt ugyanis a bolygó már észrevehető utat tesz, p. o. 30 másodpercet ivben, az álló csillagok közt, minek következtében, mint mozgó tárgynak hosszúkás lesz a képe. De, mi a fő, fellelik a fényképen még a planéták legkisebb holdjait, melyeket mindeddig hiába kerestek, és az óriás távolságban talán még lappangó főbolygókat is. Már régen gyanítják, hogy a Neptunon túl, mely 600 millió mértföldnyi távolra van, még létezik nagyobb bolygó. Azon háborgatásokból, melyeket a Neptunon észlelték, meg is határozták számítás által azon tájat, a hol keresni kell; rendszeres és leg gondosabb kutatások történnék a washingtoni óriás távcsővel már 1878 óta. A fényképen meg fog jelenni gyenge fénye, roppant távolsága daczára is, ha csak hosszabb ideig kiteszszük a fénykép lapját hatásának. Meg fog jelenni úgy, mint megjelent a párisi fényképen a fent említett eddig ismeretlen ködfolt, mint megjelentek rajta számos álló csillaggal (16-ik, 17-ik nagyságúak), melyeket bizonyára még senki soha sem látott.

A mint egy végtelen tér nyílik fel előttünk: az emberi kutatás határai ki vannak tágítva, még nem tudjuk meddig. A korlátok, melyeket a szem gyengesége, valamint az eszközök tökéletlensége eddig szabott, fel vannak bontva.

Azt kutathatjuk, a mit az emberi szem nem látott soha, s nem is fog látni ezen a világon, a legtávolabb csillagrendszereket értem, messze túl még azon csillagokon, melyek sugarai évszázadokon, évezredekén át sietnek hozzánk

s hirdetik létezésüket s állapotukat, de nem azt, melyben most vannak, hanem inkább azt, a melyben Kepler vagy Tycho de Brahe csillagászok századában voltak, a mint volt akkor, midőn a vízözön kiirtotta a bűnös emberiséget, a mint volt, midőn a bűnbánó Ádám szomorkodva hagyta el éden kertjét. Ám- bár mennyiségtani szigorral be nem bizonyíthatjuk, hogy ez vagy az az égitest ezredéves távolságban van tőlünk, mégis azt, hogy általában láttunk ily csilla- gokat s hogy vannak ily égitestek, névleg a ködfoltok közt, oly alapos okok támogatják, hogy észszerű kétely alig lehetséges. Azon okok pedig nem vala- mely istentelen tudós agyában szülemlettek meg, ki a szentírás tanait fel sze- retné forgatni, hanem inkább a bölcs azon régi mondásán alapulnak, hogy az Isten mindent mérték, szám és súly szerint rendezett.

Felvethetjük újra azon csiklandós kérdést: lehetséges lesz-e ezen új mó- don a teremtett anyagi világ végéig hatni az észleléssel? A régiek, kik csak szabad szemmel észleltek, csakhamar beismerték, hogy a csillag-világ végét el nem érik, mert a kutatónak szeme mindig még kisebb és kisebb, csak félig látható csillagokat vett észre, melyek arra utáltak, hogy még tovább is terjed a csillagvilág. Főltalálták 400 esztendő előtt a távcsövet s azt annyira tökéle- tesítették, hogy most már körülbelől 30-szor mélyebben hatol be a világtérbe, mint a szabad szem, de az óriás teleskopok is azt tanúsítják, hogy még távo- labbra terjed a mindenség, mint erejük ér. Vajjon most a fényképészet is ugyan- azt fogja-e tanúsítani, hogy tudniillik a legtávolabb eső égitestek fénye hozzánk el nem érkezik? Mert lehet, hogy a fény a fölötte nagy távolság miatt mint- egy egyszínű háttért nyújt, mely csak sejteti velünk a mindenségben még to- vább terjedő világrendszerek rengeteg sokaságát. Vagy tán idővel szüntelen újabb meg újabb égitestek fognak felmerülni, melyek első sugara csak akkor fog hozzánk érni? E kérdések megfejtését a jövőre kell hagynunk, mikor év- ezredek után az akkori csillagvizsgálók előveszik majd a mindségnek most elkészített fényképeit, s mintegy visszahelyezvén magukat a mi századunkba, mintha velünk vizsgálnának, kutatni fogják a mi csillagos egünket.

F. Gy. S. J. („M. Állam.“)

Dicső napok.

(Adatok a világtörténelemhez).

Meneküljünk!

Beütött a rettegett kanikula! A levegő olyan sűrű, mint az olaj, metélni lehetne a melegséget s gyors úton elszállítani Grönlandba, cserében egy kis kevésbé gőzölő levegőért.

Meneküljünk! Menjünk nyaralni! De hova? Lám, mehetnék én is Osten- débe tengeri fürdőre, mehetnék Gleichenbergbe, Mehádiára, Karlsbadba, mehet- nék Balaton-, Tisza- és Tátrafürödre, és mehetnék mindenféle, itt elő nem so- rolt egyéb fürdőkre s ime! nem megyek! (Nagy elhatározásomat épenséggel ne

tessék holmi csekély finanziaális zavarokkal kapcsolatba hozni). Hanem elme-
gyek Parapléfalvára, erre a kies fészekre, mely a keleti szélesség és a
nyugati hosszúság bizonyos fokai alatt fekszik, Balambér-megyében, egy nyil-
lövésnyi távolságra Kutjabogastól, e világhírű helytől.

Diszes hely ám ez a kis Parapléfalva! Még erdője is van. Igaz, hogy
csak 5—6 darab, végelkeseredésben szenvedő akáczfából áll, de hát ama sze-
rény igényű emberek ezzel is beérik. Van hites mérnök is Parapléfalván, a ki
egy nekibusult perczében kiszámította, hogy a dombon álló templom épen 100
lábnyi magasságban áll a tenger színe fölött, a mi a parapléfalviaknak nagy
megnyugvására szolgál, mert e felfedezés óta nyugodtan alusznak a felől, hogy
ha az Atlanti és csendes oceánok becses látogatásukkal tisztelnék meg Balam-
bér-vármegyét, a parapléfalvi templomdomb mint sziget állana ki a habokból
s ott biztos menekülő hely lenne a lakosoknak. Egy szóval a mi templomdom-
bunk egy jelentőségnek örvend az Ararát hegyével, a hol Noé bárkája az után
az áldatlan vízőzön után szerencsésen megrekedt.

A parapléfalvi templomdomb e nevezetessége odáig inspirálta a különben
büntelen előéletű Csimbók Muki segédjegyző barátomat, hogy egy merész
pillanatában fölesapott műkedvelő fényképésznek! Nagy esemény volt ám ez,
kérem, mely Parapléfalva krónikaiban arany betűkkel leszen bevésve.

Történt pedig e világraszóló esemény a következőképen.

A parapléfalvi kaszinó (ilyen is van ám kérem, helyiségül Nyakiglab Mó-
zes-izraelita polgártárs és bormérnök csapszékének belső terme, mely egy-
üttal külső is, szolgálván) egy napon épen a Templomdomb nevezetességét em-
legette s tudós Gereblye Áron kántor kománk a fölött sajnálkozott, hogy
e világhírű domb még sem lepingálva, sem lefényképezve nincsen, pedig e ké-
pek megalapítanak örökre mesterük hirnevét.

Csimbók Muki barátunkat e beszéd gondolkozóba ejtette. Nagy terveket
érelt, a minek nyilvánosságos bizonyítéka volt az, hogy a kaszinó tagjai által
rendezett kugli-partieben egészen használhatatlanná lett, mert következetesen
mindig „meztelen“-t dobott. Én épen kamerádja voltam a parthieben s szeren-
csétlen dobásai folytán 19 krajczárt elvesztettem, a mi bizony elég alapos okot
adott arra, hogy elkotródjam az ilyen hazard játék színhelyéről. Kérem, négy
óra játék alatt 19 krajczárt elveszteni, ez untig elég arra, hogy egy komoly
meggondolású férfiú előtt a tönkrejutás rémtüneménye föltűnjék!

Csimbó Muki barátunk pedig annyit sem törődve az én hallatlan balvég-
zetemmel, mint a mennyit törődik a braziliai császár a kutjabogasi önkénytes
tüzoltó egyesület zászlószentelésével, másnap a székvárosba ment s az ott lakó
fényképésztől oktatást véve s tőle holmi ócska, régi penzióba tett fényképező
szerszámokat megvásárolva, diadallal hozta azokat Parapléfalvára. Elfelejtette a
boldogtalan ezt előre megjelenteni s így elesett attól a dicsőségtől, hogy dia-
dalkapukkal és banderiumokkal fogadtuk volna.

De még így is pár óra kellett csak és egész Parapléfalván szétfutott
a csodás hír, hogy Csimbók Nepomuki János képmasinát hozott, a mibe csak

bele kell nézni és mindjárt le van benne az ember becses ábrázátja pingálva.

Nagy eset volt ez, kérem! És Paraplélvalva dicsőségére legyen mondva, nem is hitt senki abban az ármányos fényszerszámban, csak néhány skeptikus öregasszony emlegette az ördögöt, kit nem jó a falra fősteni, mert abban ők teljesen egyetértettek, hogy ez a képcsínálás az ördöggel való paklizás, és semmi esetre sem lehet Istentől való dolog.

A paraplélvalvi kaszinó hőse pedig ezóta Csimbók Muki lett. Folyton róla és nagyszertű vállalkozásáról folyt a szóbeszéd, s a dicső férfiú, miután bámulatunk és hódolatunk adóit teljesen behajtotta, egy napon kijelenté, hogy a legközelebbi vasárnapon meg fog történni a fényképezés. Mely nagy mondásának és ígérétének azonnal hirt futott mindenütt s a nép nagyobb türelmetlenséggel várta e napot, mint a mikor egy valószínű, eleven alispán mutatkozott Paraplélvalva határain belül. Pedig ez már csak nagy eset volt!

A dicső, a nagy nap, mely korszakot volt alkotandó Paraplélvalva történelmében, végre megvirradt. Már hajnalban tele volt az egész falú, némely előrelátó gazdasszonyok vízzel látták el házukat netaláni tűzveszedelem ellen, a mitől félni lehetett ama „tüzes“ gép miatt. A falú öreg birája, bölcs Kender Mihály uram pedig előhuzatta a helység főcskendőjét s így előkészülettel vártuk a történéseket.

Délután 2 órakor Csimbók Muki kiszállította a szerszámjait a Templomdomb alá s fölállította a gépet. Előbb azonban 100 lépésnyi távolságra kordont vont, melyen belül senki sem jöhetett. Felesleges volt e fáradság, mert úgysem mert volna ama veszedelmes masinához közeledni senki s a nép csak azt leste, hogy mikor fog az az ágyú elsülni, a levegőbe robbantva Csimbók Mukit, a Templomdombot, meg az egész falut.

Muki barátom pedig azzal a méltóságos lépkedéssel, minő csak egy római pontifex maximusé lehetett, körüllepkedte a tért, fölneézett néha-néha az égre, máskor lenézett a földre s utána mindenki majd az eget vizsgálta, vagy a földre sülyedt tekintetével. Aztán nekivetközött és munkához látott.

Láttam a sok hókusz-pókuszból, hogy nagy sensatiót akar kelteni, a végző fokig csigázva kíváncsiságunkat és láttam azt is, hogy maga sem tudta voltaképen, hogy hol is kezdje a dolgát. Bizonyára ő is mélyen át volt hatva a pillanat nagyszerűségétől.

De olvasómat sem hagyom tovább a kétség és bizonytalanság örvényei között hanykolódnival. Kijelentem egyszerűen, hogy a fényképezés megtörtént! Jó félóraig hagyta nyitva a gépet a világosságnak és pedig azért, mint később mondá, hogy annál jobban „megérjék“ a kép. Hiszen meg is „ért“ eléggé!

Aztán hazaszállítva minden szerszámját, elzárkozott és napokig nem lehetett színét sem látni. Az ablaka salugáderjein keresztül adogatta be neki reggelenként egy öreg asszony a napi enni és inni valókat. Azt hiszem, hogy a római pápát sem választják nagyobb titokszerszerűséggel a befalazott Conclave termében a hibornokok.

De végre is „habemus papam!“ Előkerült a befalazott Muki is és a leg-

közelebbi vasárnap délutánt tüzte ki a Templomdomb képének leleplezésére a kaszinóban.

Ember ember hátán tolongott, midőn a nagyszerű leleplezés megtörtént.
A lepel lehullt!

Hah! Minő látvány! Az összesereglett nép ajkán a meglepetés, öröm, bámulat, elragadtatás, csodálat hangjai természetfölötti csodás vegyületekben törtek ki. Ott volt a képen a templomdomb s rajta a templom, a templom tetején egy kánya, a mely ballábát az égnek emelte. S ott állt a kép mellett Muki, földmagasztosult ábrázattal, mint egy szent Ágoston, mint egy Rafael, mint egy arkangyal!

A diadal teljes volt! Mindenki fölismerte a csodás hasonlóságot, csak nekem voltak némi aggályaim. Mert úgy láttam, hogy a domb tintával volt ki-mázolva, a templom vörös plajbászszal odapingálva s még a kánya is Muki barátom festő talentumára vallott. De hát tehet-e ő róla, hogy a fényképező gép nem jól dolgozott s rajta javítani kellett?

A diadal azért teljes volt! Munkácsy le volt pipálva!

Ez volt Parapléfalva legdicsebb korszaka!

Áspis.

VEGYESEK.

Lapunk jelen számához m. Forgách István gróf úrtól levett „Az erdő széle“ című szép tájkép mellékeljük, melyet idősebb Divald Károly úr — a felhő bekopirozásával — jól sikerült fénynyomathá készített lapunk támogatására ingyen. Mely áldozatkészségeért mindkét n. é. úr fogadja t. olvasóink nevében is, hálás köszönetünket.

T. Sárdy István festő és tanár úr „A n.-szalánczi fényképészet“ című jelen cikkét ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Kérelem. Lapunk 1882-ik évi folyamához t. olvasóink egy része szíves volt átengedni arczképét a csoportképhez. Mivel pedig egy második hasonló csoportkép kiadását is terveztük, megkértük annak idejében t. olvasóink azon részét, kiktől még arczképét nem kaptunk, hogy szíveskedjenek ezt hozzánk beküldeni. Össze is jött mintegy 20 db. fénykép, ámde ez még mind kevés egy második csoport összeállításához. Most tehát ismét föllevenítjük ez ügyet és tisztelettel kérjük új és régi olvasóink közül azokat, kiknek arczképe még nincs birtokunkban, szíveskedjenek arczképüket mielőbb beküldeni hozzánk, hogy a nálunk levőkkel együtt azokból egy új csoportot állíthassunk össze s még ez év folyamán melléklet gyanánt lapunkhoz azokról egy csoportképét adhassunk. Legcélszerűbb lesz visitkártya-alakú mellékpet küldeni.

Kísérletek Liesegang „Aristotypie“-papirosával. E papírral tett kísérleteinket majdnem minden tekintetben kielégítőeknek mondhatjuk. A mennyivel e papirosok a közönséges tojásfehérnyéseknél drágábbak, annyival szebbek és finomabbak a rájuk készült képek. Sőt — ha egyszerű kezeléstüket és sok ideig való eltarthatásukat vesszük tekintetbe, különösen — amateur-ök részére olcsóbbaknak mondhatók. Kísérleteinkhez háromféle aranyozó oldatot használtunk: citromsavast, rhodansavast és phosphorsavast. Az első kettőhöz kellett-nél csak nagyon csekélylyel — felárnyéklattal — szükséges sötétebbre copiroznunk; az utóbbihoz azonban egy egész árnyéklattal, mert a rögzítés után annyival lesz gyöngébb. Ez azonban attól függ, milyen színt akarunk adni a képeknek: minél kékesebbekre akarjuk színeezni, annyival keményebbeknek kell maradniok. A phosphorsavas aranyozóban a szürkés kékre főtött kép rögzítés után a legszebb kékes bíborszínű lesz. A citromsavas aranyozóban kezelt meg-

lepően szép sötétbarnás hiborszínű. A rhodan-aranyozóban színezett két-, sőt háromszínű is, a mennyiben a legvilágosabb részek gyöngé rózsaszínűek, a középárnyékok lilásbarnák, a legsötétebb részek pedig sötét gesztenyeszín-barnák lesznek. Nem áll azok véleménye, kik azt állítják, hogy e papirosok az aranyozóban nagyon nehezen, vagy éppen nem is színeződnek; sőt mi határozottan kijelentjük, hogy a nagyon vastagon fehérnyézett papirosoknál sokkal hamarabb — fél annyi idő alatt — színeződnek. Nincs oly másféle papiros, mely oly híven adja vissza a negatív-kép finom rajzolatját, mint az „Aristo“-papiros; e mellett a tojásfehérnyés papirosra készült képeknél azért állandóbbak, mert az aristotype nincs a papiros szövetébe mélyedve s így rögzítése nemcsak könnyebb, hanem biztosabb is. Mihelyt körülményeink engedni fogják, mind a chlerezüst-gelatine-emulsiós, mind pedig az „Aristo“-papirosra mintaképet fogunk melléketül adni lapunkhoz. Addig is e papirosokat méltán ajánlhatjuk t. olvasóink figyelmébe.

Fisch és Fleck bécsi gyárosok bromezüst-gelatine-emulsiós száraz lapjaiknak nem ok nélkül adtak „Victoria“ elnevezést, mert még a nem legfigyelmesebb előidézés után is teljesen kielégítő szép és jó negatív-képet adnak. Ez állításunk mellett a következő eset tanuskodik: A küldött 10 db. 20×26 cm. nagyságú lap közül egy dbot boudoire-, cabinet- és Warnerke sensitometerjébe való nagyságra metszettünk fel. E műveletnél már az a különös jó tulajdonsága vala, hogy a lapnak metszett széleinél az emulsió-réteg nem hogy valami csekélyet szakadt volna befelé, sőt még meg sem szálkásodott, úgy, miként az legtöbb száraz lapnál meg szokott történni. A boudoire-nagyságú lapot tüstént egy elkényeztetett izlésű női alak térdig való levételére alkalmaztuk s félig bo-rult időben 12—1 óra közt 7 mperczig világítottuk meg Voigtländer-féle 4" átmérőjű s hosszú gyújtópont távolságú, csoportokhoz való tárgylencsével. A lapot előidézésre 20 ccm. régi vasoxalat, 60 ccm. töményesített sóskasavval kalioldat és 15 ccm. töményesített kénsavas vaselecs-oldat vegyítékébe mártottuk; s mivel a tálcza feneke felé szűk s a vegyített oldat igen kevés vala: a lapot nem lephette el egészen; tehát, hogy folt ne támadhasson, ujjunkkal terítettük el a lapon az oldatot. Mivel azonban e műveletet megelőzőleg rögzítő natronnal vala dolgunk, ujjainkat pedig nem mostuk le jól: ujjunk helyén oly nagy fekete folt támadt (reductio), hogy más talán tüstént felre tette volna, mi azonban a hátra maradt 15 ccm. vasoldatból mindaddig adtunk kevesenkint az előidézőhöz, míg a kép teljes erejével elő nem tűnt, midőn az ijesztő nagy fekete folt is a negatív színébe olvadt. A rögzítés után úgy szólván semmi sem látszott már belőle s olyan jó és tündöklő szép negatívot nyertünk, hogy a próbakép megmutatása után azonnal megrendelést kaptunk róla. A cabinet-nagyságú lapra Dalmayer-féle B jégű 3" erős világosságú tárgylencsével 2 visitkártya-nagyságú mellképet világítottunk meg 3—5 mpercznyi ideig; hamuzsiros pyrogallus-oldattal idéztük elő, úgy hogy a rendszeren előírt egyenlő mennyiségű pyrogallus- és hamuzsir-oldatot nem vegyítettük mind össze, hanem az utóbbinak mennyiségéből csak fele részt. A kép csakhamar előtűnt s nem sokára (4 percz múlva) teljesen megerősödven — rögzítettük. Ámde az 5 mperczig világított részen a kép nagyon túl vala világítva s habár használható is, de még sem volt oly tündöklő szép tiszta és erős, mint a másik, mely csak 3 mperczig világítottatott. — A Warnerke sensitometerjében való darabot (a lapunkban már egyszer leírt és) az általánosan ismert módon világítván meg, vasoxalatban idéztük elő és pedig hátráltató oldat nélkül, annyi vasoldattal, a mennyit csapadék nélkül megbírt a sóskasavas kalioldat; midőn végül a számok utolsó, 4-ik sora is kivehető volt. Ez a sor azonban a rögzítés után ismét csaknem

egészen elenyészett, hihetőleg azért, mivel a rögzítő nem új, hanem már használt vala s vasoxalatot tartalmazott, mely (mint tudjuk) a gyöngén világított lapokra nagyon gyengítőleg szokott hatni. Egy más, cabinet-nagyságú metszett lapra a lakásunkkal szemben épüendő „Kereskedelmi akadémia” palotájának alampunkájával foglalkozó embercsoportról készítettünk pillanatnyi levételt, mely — habár 0.5 mperczig vala is világítva — azt mutatta, hogy ötvened mpercznyi világítás után is nem chablonszerű, hanem teljesen kidolgozott képet adnak e lapok, erős világú tárgylencsével tiszta és napos időben. A még megmaradt lapokat szintén több vagy kevesebb ideig világítottuk meg és különböző módon idéztük elő, mind sikeresen. — Ezek szerint Fisch és Fleck hazánkfainak „Victoria” száraz lapjaik nemcsak minden más kitűnő lapokkal állják ki a versenyt, hanem azoknál jóval olcsóbbak is.

A rendőrség albuma. Az újabb rendőri kutatásokat szerfölött megkönnyíti az az elismerésre méltó eljárás, mely szerint nálunk is behozták már a rendőri albumokat. Ez album száz és száz fénykép számára való s minden olyan egyénről, kire valami büntett gyanúja háramlik, vagy a kik a fogság idejét letöltötték: fényképet készítenek s ezt a közös albumba helyezik el. De fényképet készítenek még az olyanokról is, kikkel a rendőrségnek valami kihágás miatt dolga volt, akár most, akár korábban. E fényképek tulajdonosai rendőri felügyelet alatt állanak s a rendőrség éber figyelemmel kíséri minden lépésüket, hogy szükség esetében azonnal letartóztassa. Az ilyen albumnak sokoldalú előnye és gyakorlati haszna elvitázhatatlan, mert sok eset fordult már elő (így pl. a múlt hó vége felé Budapesten is), hogy a csak személyében, de névleg nem ismert zsebmetszőt vagy betörőt az érdekelt, illetve megkárosított személy a rendőrség albumában fölsímerie s így igen hathatos segédkezet nyújtott elfogatásához, vagy esetleg komolyabb szemmelirtásához. Sok szökevényt tartóztattak le és ismertek már föl ez albumok fényképeinek segedelmével s eme nevezetes körülmény annyira előrelátóvá teszi lassanként a kisebb városi rendőrséget is, hogy kezdenek több felé divatba jönni ez albumok, melyek immár az igazságszolgáltatás könnyítő eszközeivé válnak. Kívánatos volna, hogy az igazságügyi miniszteri budget e célra is nyújtson néhány ezer forintot, mert a városok rendőrsége kevés pénzzel rendelkezik ahhoz, hogy minden gyanus embert lefényképeztesse. Az pedig okvetetlenül szükséges, hogy minden olyan személyről készítsenek fényképet, kik rovott előéletűk, ismert ragadós kezűk vagy rossz és gyanus magaviseletük miatt a rendőrség előtt megfordultak. E munka a „rendőrségi fényképész” feladata lenne, kinek — különösen ha ilyen gyorsan indul korunk az immoralitas felé, mint néhány évtíz óta — valóban elég munkája akadna. Francia- és Angolországban, no meg Amerikában is, ez az intézkedés már régóta virágzásban van, előnyére az igazságszolgáltatásnak és rémítő boszúságára a — tolvaj úragnak! (Lásd lapunk 1883. évi X. számában „A rabok lefényképezése” cz. cikklet Takácsitól).

Fényképezés sötétben. Az elektromosság egyik legbámulatosabb alkalmazásáról tartott közelebről felolvasást a francia tudományos akadémiában Tommasi párisi tudós. Tommasi egy készüléket talált fel, melynek lényege a következő: Két ércből készült kefe közt egy brommal praeparált lemezt erősítünk meg, s azután a keféket összeköttetésbe hozzuk egy Holz-féle elektromos gép sarkaiával. Hogy ha az elektromos folyam a lemezen végig fut, akkor minden tárgy, a mely annak a világosság iránt érzékeny oldalán van, reprodukálódik rajta, még ha az egész művelet teljes sötétségben történne is. Tommasi ezt az elektromos folyam fényhatásával történő fényképezést, az ú. n. ultra-ibolya sugarak hatásából magyarázza, a melyek szemünk számára tudva-

levőleg láthatatlanok maradnak. A fényhatást még egy tükörrel is erősítik, a mely ezeket a láthatatlan sugarakat kellő módon visszaveri. A találmány most még csak kezdetleges ugyan, mert csak lapos tárgyakat lehet így fényképezni, a melyek a lemezre fektethetők, de ha tökéletesítették, sokat nyer általa a fényképezés.

Lakásváltoztatás. Türkel Lipót tudatja az érdekeltekkal, hogy eddigi lakhelyéről (Budapesten), Károly-körút 24. sz. átköltözött a Károly-utcza, Károly-laktanya 4-ik sz. boltba, hol a hirdetésben fölemlített fényképezési eszközök bármikor megtekinthetők.

A SZERKESZTŐ IZENETEI.

E. I. Drczen. Magán soraink mentek. Ha továbbra is kell hirdetni, szíveskedjék kellő időben értesíteni. Szíves üdvözlét!

F. és F. Bécs. A magán értesítésnek örvendünk. A mit tettünk szívesen tettük. Hafias üdvözlét!

z T—1 L. Bpst. Megtettük. Lapunk érdekében tett fáradozásáért köszönet.

Sz. I. Mth. Teljesen osztjuk uraság véleményét, vajha számos tanító gondolkodnék oly nemesen és igyekeznék iparművészetünk jövőjét ily úton is biztosítani. Szíves üdvözlét.

S—y Gy. Örömmel üdvözöljük műkedvelőink sorában. Jól esik lelkünknek a tudat, hogy mindig számossabban szánják rá magukat iparművészetünk fölkarolására, mely a mulattatáson kívül hasznos is jár. — Ifjaink törekvő egyesülete megérdemli, hogy pártolásban részesüljön. Tessék egyenesen a titkársághoz fordulni Bpestre, honnan készséggel meg fogják küldeni az alapszabályokat. — Emeltett társunkásunk nem lakik Kolozsvárt. Az eddig megjelent számokat expédiáltuk. Üdvözlét!

Társunkás. Meddig fog még hallgatni? ... Köszönettel vennénk ismét valamit ügyes tollalól. Meleg kézszorítás!

Cs. G. Nem nagy baj, hogy kísérleteinek eredményéről ígért cikkét mindennapi sok munkája miatt nem küldheti el mostanában, mert a közlemények nálunk különben is halomra gyűltek össze. A múltkor fölünk ajánlott könyv teljes czime ez: „Ausführliches Handbuch der Photographie. Erstes Heft (Dritten Theiles zweites Heft). Die Photographie mit Bromsilber-Gelatine u. Chlorsilber-Gelatine. Von dr. J. M. Eder. 1855.“ Edernek másik, 1881-ben kiadott „Theorie u. Praxis der Photographie mit Bromsilber-Emulsionen stb.“ cz. munkájával nem tévesztendő össze. E két munka bő utasítást ad az emulsió különböző készítéséről, de ajánlatos, hogy az 1-ső és 3-ik füzetet is szerezze meg, mert ezek anyaga nagyon értékes. Szakunkban ez idő szerint alig van szemlelre nézve kimagaslóbb alak Edernél. Vessen csak egy pillantást legújabb „Die Moment-Photographie in ihrer Anwendung auf Kunst u. Wissenschaft stb.“ cz. munkájára és helyeselni fogja ítéletünket. Edernek az a jó tulajdonsága van, hogy a mit elő-ád, annak nemcsak vázlatát, hanem teljes képét adja és úgy tanít, hogy a laicus is könnyen megértheti. — Stein dr.-tól is jelent meg újabban szakunka, hanem ezt — Ederét használva—mellőzhetjük, valamint a következő nagy becsű munkát is: „La Photographie. Traité Théorique et Pratique, par A. Davanne ect.“ Páris. E munka Ederéhez hasonló és ha teljes lesz, magába foglalja szakunk minden ágát. A I. kötetben számos ábra és 2 műmell. van; ezek közül az egyik egy lovasról készült pillanatkép s azért is érdekes, mert chlozezust-gelatine-emulsiós papirostra van meglepően kellemes szép színnel előidézve. Minket a „negativ sur pellicules“ (vékony hártány levő kép) készítése különösen érdekelt, de erről itt sincs több mondva, mint Edernél. A hamuzsiros pyrogallus-előidézőt ő is ajánlja, és pedig úgy, hogy Davanne a pyrog. és hamuzsír külön oldatához egyenlő mennyiségű kénessavas natront ad. Érdekes tudnunk azt is, hogy szerinte 15×18 cm. nagyságú üveglapnak br.-gel.-emulsióval való behuzására 12 ccm. kell, 15×21 n. laphoz 16 ccm., 18×24 n. laphoz 22 cm. s így tovább. Szíves üdvözlét!

K. M. Amerika. Mi történt önnel, hogy egyáltalában nem ad hirt magáról? Üdv!

H—t P. A kérdéses cikk közlése azért szakadt meg, mert Halász Á. úr nem küldötte el folytatását. Miért? Ő tudja! ...

M. L. D. Május hó 27-én írott b. levele szerint teljes lehetetlen eljárnunk. F. előlele mostani kitűnő jó productumára nem lehet bélyegző. Nektünk részrehajlatlan igazságosaknak kell lennünk a szerkesztőségünkhöz küldött tárgyak birálatában. Hogy a H. száraz lapjai kitűnő jók, elhiszszük, de a míg kísérletet nem tettünk velük a F. és F. lapjainál jobbaknak nem állíthatjuk. Nagyon örvendenénk, ha személyesen tisztelhetnénk. Várjuk! Igéretét nem feledjük. Üdv!

N. n. B. E. a. V. Szerény lapunkhoz való szíves részvéte az 1852-ik év aprilis 21-ik napja zord alkonyának emléket költé föl bennünk, midőn mi mint kezdő igénytelen Talbotypista nyitánk be jó meleg hajlékába, hol szíves vendégszeretete s jó szíve mellett nemcsak az úttól elcsigázott testünk, hanem lelkünk is feléledvén, tanultunk kegyedtől, ki most hazánk e kies szép részében a legidősebb amateur fényképész. Eljen! Isten éltesse sok ideig még. Üdv.

INGYEN-BOVÁT.

Eladó. Egy jó karban levő 4" tárgylencséhez való camara, különféle nagyságú copirama és egy hideg simítógép olcsó áron eladó Kaukál János fényképésznél Kisújszálláson. — **Eladó** egy csaknem egészen új „emulsió-mosógép”, melyvel 3.500 gr. emulsiót lehet fehér világosságban ártalom nélkül kimosni. Eredeti ára 4 frt. vala, megkapható 3 frtért Menzel Lajos fényképésznél Deésen. — **Önállóan működni tudó segédet keres** Menzel Lajos fényk. Deésen és Juhász József Kassán. — **Ajánlkozó.** Egy 13 éves jó magaviseletű fiú, ki a gymn. III. osztályt kénytelen volt félbeszakítani, valahová tanulól ajánlkozik. Bővebb felvilágosítást Kaukál János fényk. úr fog adni Kisújszálláson. — **Eladó és vásárló.** Spuller János fényk. úr 1 Busch E.-féle triplete-, s 1 Derogy-féle 3" tárgylencsét olcsón ad el; s vásárol 1 már használt tájkép-háttért s 1 hevithető simítógépet. (Lakik Margittán).

HIRDETÉSEK.

Eladó fényképészeti eszközök.

Az elhalt Kassay József hagyatékához tartozó következő fényképészeti tárgyak eladók:

- 1 Turista-camera 10×12 zolos, 2 casettával.
- 1 6×8" lapokhoz, 3 kettős casettával, statív.
- 1 visit-camera, 2 cassetta, statív.
- 1 Busch-féle 2" objectív.
- 1 Voigtländer 19".
- 1 Sutter-aplanat 27 mm.

1—*

1 kis satinir-gép, egy hevithető simító-gép 27 cm. hengerű.
7 db. különb. nagyságú porcellánál, 7 db. mosó-tál, 2 háttér (tájkép),
tölcsepek, ezüstmérő, üvegek stb. stb. stb.

Eme felsorolt tárgyak ára 160 frt.

Eladó továbbá a „Fényképészeti Lapok” 1882—85. évi folyamai, teljes példányok, **árak 10 frt.**

Ertekezhetni **Egoy István** fényképésznél **Debreczenben.**

A „Victoria” féle emulsiós száraz lapok gyára,

FISCH & FLECK

Bécsben, III. Strohgasse 3.

Az alább felsorolt árak csomagonként 10 lemezre vonatkoznak:

9×12 centimet.	1.15	16×21 centimet.	3.40	29×34 centimet.	5.50
12×15 "	1.60	18×24 "	4.10	30×40 "	6.25
12×16 "	1.65	21×26 "	5.70	34×39 "	7.75
12×16½ "	1.65	21×27 "	5.70	39×47 "	9.75
13×18 "	2.—	24×30 "	7.40	40×50 "	10.25
13×21 "	2.25	26×31 "	8.50	50×60 "	15.50

Ezek az árak per netto cassa utánvétellel számíthatnak. A csomagoláshoz való ládák stb. eszközök csak a beszerzési árban számíthatnak.

A főntebbi nagyságok mindig készletben vannak. Az itt nem említett nagyságú lapok megrendelésre rövid idő alatt elkészíttetnek.

Ha száraz lapok tükörávegéből kívánatnak, ezek ára a solin-üvegekéhez képest magasabb. A csomagolás a lehető legrendesebben történik, miért is a szállítás közben eső rongalásért kártérítést nem adunk.

Reklamatiókat az árak elfogadásától számítva csakis 14 napig veszünk figyelembe.

Az I. minőségű belga solinüvegre öntött Victoria-lemezek reakcióérzékenyek; rajtuk a rajz és másolat keménysége, tisztasága és feltűnő szépsége szembeötlő; az a különös jó sájtáság is van, hogy tetazés szerinti előidézéssel, gyöngítő- és erősítővel káros következmény nélkül kezelhetők.

A főntebbi különböző nagyságú lapok minden fényképészeti eszközzel kereskedőnél megrendelhetők és gyári áron kaphatók.

LIESEGANG EDE

DÜSSELDORFBAN.

Ajánlja az érdeklődők figyelmébe a következő — saját készítményű — fényképezési eszközzeit:

Pillanatnyi idő alatti levételhez új tárgylencséseket: a „Tachyscope“-ot és „Leucoscope“-ot, melyek nemcsak feltűnő nagy erejűek, hanem élesen és pontosan rajzolnak is.

Révolver-apparatusokat, az úgy nev. „Künstler-camera“-t momentán levételekre.

Pillanat-zárókat, különféle szerkezettel; különösen az olyant, mely az objectiv két tárgylencséje közé diaphragma szerint van alkalmazva.

Göngy-casettákat, 24 papiros negatív-képhez.

Negatív-papirosokat; különösen olyanokat, melyek érzékenységüknél fogva bromezüst-gelatine-os száraz lapok helyett használhatók.

Aristo-papirosokat, melyek a legkittünőbb tojásfehérnyes papirosnál is érzékenyebbek. Ilyen 25 db., cabinet-nagyságban, 2 mark és 50 pfénning, vagyis legföljebb 1 frt. 50 kr. o. é.

Gyorsan másoló papirosokat (V.) chlorezüst-gelatine-emulsióval, melyek negatív-kép alatt 1 mp. világítás után nagyon egyszerű oldattal idézhetők elő.

Bromezüst-gelatine-emulsiós száraz lapokat, melyek rendkívül érzékenyek.

A „Fényképezési Kézikönyv“-et (Liesegang's Handbuch des praktischen Photographen), IX. kiadás, 974 oldal, szövegbe nyomott 248 ábrával, ára 14 mark. A „Fényk. értesítő“-t, valamint az „Illustralt catalogus“-t bérmentve és ingyen küldi.

➤ Egyebekre nézve levélben válaszol. ➤

M O L L A.

cs. kir. udvari szállító Bécsben (I. Tuchlauben 9.)

Ajánlom a fényképész uraknak gazdag raktáromat, melyben található mindenféle chemiai szer, jodcollodium, fehérnyepapír és carton, camerák, stativok, utazóknak laboratorium, fa-, üveg- és porcellán-eszközök és minden egyéb fényképezési kellék. Fényképezési portrait-objectivok és enryskopok Voigtländer és fiaitól Braunschweigban.

A száraz kezeléshez: Frankfurti emulsiós száraz lapok Werth E. & Co.-tól és pedig kétféle minőségben: *a)* rendkívül érzékenyek (momentplatten) és *b)* közönséges érzékenyséűek. Az alábbi árak mind a két fajra szólnak, de a megrendelésnél kiteendő, hogy mely fajta szükséges.

10 darab lap ára:

$\frac{9 \times 12}{1.20}$	$\frac{12 \times 15}{1.80}$	$\frac{12 \times 16}{1.80}$	$\frac{13 \times 18}{2.30}$	$\frac{16 \times 21}{3.60}$	$\frac{18 \times 24}{4.30}$	$\frac{21 \times 26}{5.70}$	$\frac{26 \times 31}{9.-}$ frt.
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	---------------------------------

100 db. egy alakú lap megrendelésénél 5% árelengedés. Az itt felsorolt alakokból 100 db. azonnal szállítatik, más alakúak pedig gyorsan elkészítettnek. Az árak egyezkedés szerint; az elkészítés 8—14 nap alatt.

— Frankfurti emulsió —

a lapok behuzásához $\frac{1}{4}$ kgr. 3 frt. 80 kr. Biztos használati utasítás ingyen. Megrendelhetők nálam a szaklapokban ismertetett újdonságok, készülékek és szerek.

Kimerítő képes árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

6—*

EISENSCHIML & WACHTL

a fényképezéshez tartozó mindenféle cikkeket készítő gyárat és raktárát

ajánlja

Bécsben (I. Himmelpfortgasse 24.)

Egyedüli elárusító

a jóságában felülmulthatatlan „Herzog-féle emulsiós száraz lapoknak“ és a „Drei Kronen“-féle kitűnő minőségű fehérnyes papirosoknak, melyeknek különböző új színárnyalatok van: új rózsaszínnel, új lilás és zöld színnel. Úgy szintén Párisból a Lecoq E. és Ravasse Suce E.-féle legszélesebb simító (satinir) gépeknek.

Ajánlja fényképezési kellékekhez gazdagon berendezett saját könyomdáját, valamint arany metszet- és passpartu-gyárat.

Továbbá oly hevítő-simító gépeket (emallirozókat), melyek legújabb rendszerűek lévén, egész nagy képeket lehet velők fényesíteni.

Végül megjegyezzük azt, hogy akárminemű díszesen litografizozott cartonok árait tetemesen leszállítottuk.

6—*

BONDY SIGMOND ÉS TÁRSA

a fényképészethez tartozó minden eszköz

NAGY RAKTÁRA

Bécsben VII., Siebensterngasse 46. (Adlerhof),

Beernaert E.-tól,

(Gent, Belgium) a Monckhoven-féle híres száraz lapoknak korábbi készítőjétől, praeparált bromezüst-gelatine-emulziós száraz lemezeknek egyedüli elárúsító helye egész Ausztria- és Magyarországon.

A Beernaert-féle lapok érzékenyséjük (Warnerke szerint 25°), puhaságuk, fényük és finom árnyalatuk miatt

eddig ismert minden gyártmányt felülmúlnak!

12 dbnak netto-ára Bécsben franco és vámolva:

<u>9×12</u>	<u>12×15</u>	<u>12×16⁵</u>	<u>13×18</u>	<u>13×21</u>	<u>16×21</u>	<u>18×23</u>
frt. 1.50	2.—	2.—	2.50	3.50	4.—	5.—
<u>18×24</u>	<u>21×26</u>	<u>21×27</u>	<u>22⁵×28</u>	<u>24×30</u>	<u>26×31⁵</u>	<u>31⁵×37</u>
frt. 5.—	7.—	7.—	9.—	9.—	10.50	15.—
						<u>40×50</u>
						25.—

➡ Ezek a nagyságok mindig készletben vannak. ➡

Extra-mértékek kisebb és középszertű nagyságokra 25 tucaton alól nem fogadtatnak el megrendelésre.

Ügyszintén a híres londoni Wratten és Wamwright-féle pillanat alatt világítható (Momentan) lapok raktárunkban lévén, 12 darab következő nagyságokban és árban kapható:

<u>12×16⁵</u>	<u>13×18</u>	<u>21×26</u>
3 frt.	4 frt.	8 frt. 50 kr.

Legszébben készített könyomatú finom kartonokkal mindenféle nagyságban, vastagságban és színben a lehető legolcsóbban és gyorsan szolgálunk. Továbbá mindenféle fehérnyés papiros, amerikai forrosítható fényesítő gépek, füstött és egyszínű posztó hátterek forgó albumok, szabadalmazott és Luckhard-féle fénykép-allványok, pillanatzárók (Moment-Verschlussen) fából, díszesen faragott butor darabok s több effélék vannak a t. megrendelők részére nagy raktárunkban.